

LOV

12

OM

ARBEIDERBRUG-
OG BOLIGLAAN

AF 9 JUNI 1903

MED LOVFORANDRINGER AF 13 FEBRUAR 1905,
24 MAI 1907, 8 AUGUST 1908 OG 20 AUGUST 1909

CORRESPONDENT OFFICE

The National City Bank of New York

Mr. M. O. Nelson

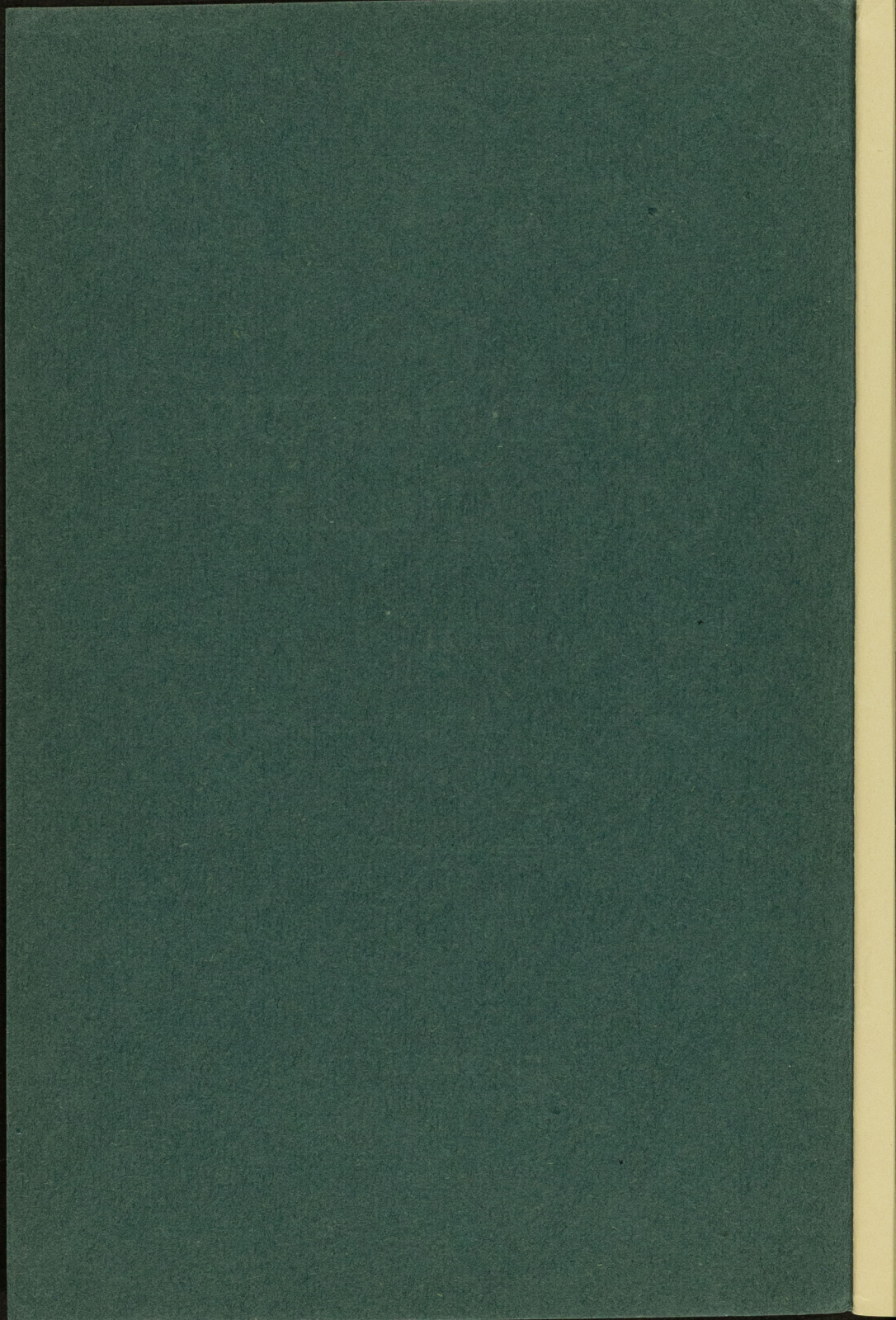
Holmens Kanal 16, Copenhagen, Denmark

KRISTIANIA

AKTIE-BOGTRYKKERIET
(DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI)

1903

LOV
OM
ARBEIDERBRUG-
OG BOLIGLAAN

AF 9 JUNI 1903

—••—
KRISTIANIA
AKTIE-BOGTRYKKERIET
(DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI)
1903

Indhold.

	Side
Kap. 1. Om den norske arbeiderbrug- og boligbank	3
» 2. Om laan til ubemidlede til oprettelse af arbeiderbrug	8
» 3. Om laan til kommuner til oprettelse af arbeiderbrug	14
» 4. Om laan til ubemidlede til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse af boliger	17
» 5. Om laan til byggeselskaber og kommuner til opførelse af boliger for ubemidlede	21
» 6. Almindelige bestemmelser	22

Kapitel 1.

Om den norske arbeiderbrug- og boligbank.

§ 1

(ifølge lov af 8 august 1908).

Den norske arbeiderbrug- og boligbank har til formaal at gjøre udlaan

- A. mod en rente af ikke over $3\frac{1}{2}$ pct. aarlig til ubemidlede mod kommunegaranti til erhvervelse af saadanne arbeiderbrug, som omhandles i § 12, og til herredskommuner til indkjøb og bebyggelse af landeiendomme, som agtes udstykkede i saadanne arbeiderbrug;
- B. mod en rente af ikke over 4 pct. aarlig til ubemidlede mod kommunegaranti til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse af egne boliger og til herreds- og bykommuner samt, mod kommunegaranti, til byggeselskaber til istandbringelse af boliger for ubemidlede.

Ubemidlede i en bykommune, som ønsker laan til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse af egne boliger i en landskommune, kan dog erholde saadanne laan uden kommunegaranti.

Staten tilsvarende de tab, banken maatte lide ved misligholdelse af bankens udlaan fra laantageres og garantisters side.

§ 2

(ifølge lov af 24 mai 1907).

Banken har et grundfond, som dannes af statsmidler paa den maade og med det beløb, som stortinget bestemmer. Grundfondets til enhver tid disponible kapital gjøres frugtbringende saaledes og mod saadan sikkerhed, som bankens styre med finansdepartementets godkjendelse bestemmer.

Renterne af grundfondet indbetales aarlig i statskassen efter fradrag af bankens administrationsudgifter samt af det fornødne beløb til udjevning af forskjellen mellem bankens renteudgifter og de ved udlaan i henhold til § 1 fremkomne renteindtægter.

§ 3.

Staten garanterer de af banken optagne laan. Forsaavidt banken ikke paa anden maade tilveiebringer sine laanemidler, kan den udstede ihændehaverobligationer, som skal lyde paa guldchronemynt og garanteres af staten, idet de forsynes med finansdepartementets garantipaategning. Deres rentefod bestemmes af bankens styre. Det samlede beløb af bankens laanemidler maa ikke overstige det seksdobbelte af grundfondets beløb.

§ 4.

De bankobligationer, som samtidig udstedes, danner en serie. Seriens tilbagebetalingstid, som fastsættes ved seriens udstedelse, maa ikke være kortere end 30 og ikke længere end 80 aar. Tilbagebetalingen foregaar i halvjaarlige terminer paa den maade, at den i tilbagebetalingsplanen fastsatte andel, som stiger saa-

ledes, at renter og afdrag tilsammen ved hver termin udgjør omtrent det samme beløb, enten udtages ved lodtrækning og indfries efter opsigelse med 6 maaneders varsel eller opkjøbes, forsaavidt dertil efter laanekontrakten er adgang. Banken har derhos i ethvert tilfælde ret til ved hvilken som helst termin efter 6 maaneders varsel at betale større afdrag eller helt at indfri serien. Dog kan direktionen fraskrive banken for en tid af indtil 10 aar retten til ekstraordinært at opsigte nogen af seriens obligationer.

§ 5.

Den i § 4 omhandlede lodtrækning skal foretages saa betimelig, at opsigelsen kan ske til hvert aars 1ste januar og 1ste juli. Lodtrækningen foregaar i Kristiania i overvær af *notarius publicus*. Opsigelsen foregaar derved, at udfaldet af lodtrækningen bekendtgøres i «Norsk Kundgjørelsestedende» samt i de andre offentlige blade, som af finansdepartementet bestemmes. Ihændehaverne eller eierne af de obligationer, som udtrækkes, har mod at faa kapitalen udbetalt at tilbagelevere obligationerne tilligemed rentekupons for de tilbagestaaende renteterminer. Efter betalingsterminen godtgøres ingen renter, og dersom ihændehaverne af forfaldne obligationer ikke ved forfaldstid melder sig til modtagelse af kapitalen, bliver denne henstaaende som depositum hos banken for deres regning og risiko.

§ 6.

Udbetaling af renter og indfrielse af bankens obligationer foregaar foruden ved banken endvidere ved Norges banks afdelinger samt hos de af rigets

oppebørselsbetjente og ved det eller de handelshuse eller pengeinstituter i udlandet, som bestemmes af finansdepartementet efter bestyrelsens forslag.

§ 7.

De efter § 1 bevilgede udlaan, som af banken udbetales i rede penge med sine fulde paalydende beløb, afdrages i halvaarlige terminer, saaledes at renter og afdrag tilsammen ved hver termin udgjør omtrent det samme beløb. De efter § 1 A bevilgede laan er afdragsfri de første 5 aar og tilbagebetales i de paafølgende 42 aar som foran nævnt. De efter § 1 B bevilgede laan er afdragsfri de første 2 aar og tilbagebetales paa samme maade i de paafølgende 28 aar. Dog kan skyldneren indbetale større afdrag end fastsat eller paa én gang indfri sin gjæld.

§ 8.

Hvis skyldige renter og afdrag ikke i rette tid betales, kan deraf beregnes indtil 5 pct. i aarlig rente fra forfaldsdag, indtil betaling sker. I mangel af betaling til bestemt tid af renter og afdrag af laan mod pant i fast eiendom er det hele restlaan forfaldent til betaling, og banken har adgang til efter 6 ugers forud givet varsel i «Norsk Kundgjørelsestidende» og paafølgende kundgjørelse overensstemmende med lovgivningen om tvangsauktioner at lade pantet bortsælge ved offentlig auktion uden foregaaende indkaldelse til forligelseskommissionen, søgsmaal og dom, hvorhos det skal staa banken frit for at gjøre udlæg i skyldnerens løsøre paa samme maade, som om der for det skyldige beløb havdes forfaldent kommissionsforlig. Samme adgang til fyldestgjørelse har banken ogsaa i andre

tilfælde af misligholdelse af laanene, dog saaledes, at disse i saa fald først opsiges med 6 ugers varsel.

I tilfælde af misligholdelse af laan, som tilstaaes uden pant i fast eiendom, har banken adgang til at opsiges restlaanet til indbetaling med 3 maaneders varsel.

Intet ifølge § 1 tilstaaet laan maa paa grund af misligholdelse inddrives og intet pant realiseres, forinden vedkommende garantister er underrettede.

§ 9.

Naar tvangsauktion, hvorunder indbefattes konkursauktion, forlanges over fast eiendom, skal auktionsforvalteren undersøge, om den er pantsat til arbejderbrug- og boligbanken, og derom afgive bevidnelse i auktionsforretningen. I tilfælde skal han om auktionens berømmelse gjøre indberetning til banken saa betimelig, at den og vedkommende garantist kan lade møde ved auktionen. Attest af pantebøgerne, som af auktionsforvaltere forlanges angaaende, hvorvidt banken har panteret i faste eiendomme, meddeles uden betaling.

§ 10.

Den norske arbejderbrug- og boligbank bestyres, indtil anderledes ved lov bestemmes, af kongeriget Norges hypotekbanks direktion med saadan fordeling af forretningerne mellem denne banks hovedsæde og dens kontorer, som bestemmes af kongen, der tillige iøvrigt udfærdiger de nærmere reglementariske forskrifter for bankens virksomhed.

Bankens lønningsregulativ fastsættes af stortinget.

§ 11.

Bankens styre har at varetage saavel garantisternes som bankens tarv. Det indsender fjerdingaarsvis til finansdepartementet et uddrag af bankens regnskaber samt ved hvert aars udgang beretning om bankens virksomhed tilligemed opgave over hver enkelt kommunes laane- og garantiansvar efter § 1. Denne beretning bliver at forelægge kongen og at tilstille hvert aars storting. Halvaarlig offentliggøres ved trykken en oversigt over bankens status.

Finansdepartementet fører paa statens vegne tilsyn med bankens virksomhed og anordner den fornødne revision af bankens forretningsførsel.

Kapitel 2.

Om laan til ubemidlede til oprettelse af arbejderbrug.

§ 12.

Adgang til at erholde laan til erhvervelse af arbejderbrug efter denne lov er betinget af, at vedkommende ansøger er en ubemidlet norsk borger — mand eller kvinde —, at han af den i § 14 omhandlede arbejdskomite erklæres skikket til at eie, drive og vedligeholde arbejderbruget som jordbrug, samt at han ikke forud eier saa megen jord, at denne tillagt arbejderbruget overskrider den nedenfor satte grænse for et arbejderbrugs dyrkede areal samt laaneværdi.

Som ubemidlet ansees den, som tiltrænger et væsentligt tilskud for at kunne erhverve et arbejderbrug

efter denne lov og efter den i § 14 omhandlede arbejdskomites skjøn ikke eier en formue af over kr. 1 500,00.

De eiendomme (arbejderbrug), til hvis anskaffelse laan kan tilstaaes efter nærværende lovs kap. 2 og 3, maa være særskilt skyldsatte jordeiendomme, som indeholder mindst 50 ar opdyrket eller dyrkbar og ikke over 200 ar opdyrket jord, hvorhos deres laanværdi, fastsat paa den maade som nedenfor bestemt, ikke maa udgjøre over kr. 3 000,00, deraf ikke over kr. 2 000,00 for jorden alene.

Laan paa jord, som er dyrkbar, men væsentlig uopdyrket, bør inden samme kommune gives fortrinnet fremfor laan paa jord, som væsentlig er opdyrket.

§ 13.

Foruden kommunegaranti skal der for de i nærværende kapitel omhandlede laan gives banken panteret i arbejderbruget med huse og sammes assurancesum.

§ 14.

I ethvert herred skal nedsættes en arbejdskomite, bestaaende af en formand og iøvrigt af mindst to og høist seks medlemmer, som af herredsstyret vælges blandt herredets ved de kommunale valg stemmeberettigede indvaanere under iagttagelse af, at saavel arbejdere som gaardbrugere faar sæde i komiteen. Mindst ét af komiteens medlemmer bør være bygningskyndigt. Medlemmernes funktionstid er 3 aar. Samtidig med deres valg bliver varamænd at vælge af herredsstyret efter de ovenanførte regler.

Instruks for arbejdskomiteen udfærdiges af herredsstyret med approbation af arbejderbrug- og boligbankens styre.

§ 15.

Arbejdskomiteens formand har foruden sine øvrige pligter efter denne lov at yde laansøgerne vejledning ved laanenes ordning. Han bør endvidere bistaa ubemidlede med at fremkalde rimelige tilbud af jord, som er skikket til arbejderbrug, og om hvis salg der kan blive spørgsmål. Findes i kommunen saadan jord, tilhørende det offentlige, bør han forhandle om dens overdragelse til ubemidlede eller til kommunen for at anvendes overensstemmende med denne lov, naar saadant ønskes af nogen ubemidlet med de for laantagere foreskrevne egenskaber.

§ 16.

Den, som ønsker laan af den norske arbejderbrug- og boligbank til erhvervelse af et arbejderbrug, indsender sit til banken stiledede laaneandragende til arbejdskomiteens formand, ledsaget af en saavidt muligt udtømmende beskrivelse af bruget med huse og med oplysninger om kjøbesum og øvrige kjøbebetingelser. Andragende og beskrivelse sker efter et af bankens styre affattet skema. Hvis der ogsaa ansøges om laan til opførelse af nye eller udbedring af ældre bygninger, ledsages andragendet tillige af plan for opførelsen eller udbedringen med omkostningsoverslag.

§ 17.

Arbejdskomiteen sammentræder derpaa og afgiver udtalelse om, hvorvidt vedkommende ansøger er i besiddelse af de i § 12 fastsatte egenskaber, saaledes at han bør erholde laan til et saadant brugs erhvervelse.

Besvares disse spørgsmål af komiteens flertal bekræftende — hvorunder formandens stemme i tilfælde

af stemmelighed gjør udslaget —, befares og takseres derefter brugt af tre af arbejdskomiteens medlemmer, hvoriblandt formanden og mindst én bygningskyndig.

Vedkommende § 17.

Ifølge lov av 20 august 1909 om skylddeling m. v.:

§ 10. Skylddeling til utskillelse av arbeiderbruk (lov nr. 6 av 9 juni 1903) kan parterne forlange utført uten særskilt betaling av de 3 av arbeidskomiteens medlemmer, som efter nævnte lovs § 17 takserer bruket.

Løvrig kommer reglerne for almindelige skylddelingsforretningers avholdelse og tinglysning til anvendelse.

§ 16. Nyskyldlægning av arbeiderbruk kan foretages av de 3 av arbeidskomiteens medlemmer, som takserer bruket, se § 10.

§ 27. — — — — —
Dog tilkommer mændene ingen særskilt betaling for skylddelinger og nyskyldlægninger i henhold til nærværende lovs §§ 10 og 16 (anført ovenfor).

§ 28. Denne lov træder i kraft fra 1 januar næste aar. Fra samme tid ophæves følgende lovbestemmelser:

— — — — —
Lov indeholdende forandringer i lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 24 mai 1907 § 17 sidste avdeling (8de—11te punktum).

staaende heftelser.

§ 19.

Har herredsstyret besluttet, at kommunen garanterer det ansøgte laan for det hele eller for en del.

og laansøgeren i sidste tilfælde erklærer, at han ønsker laanet tilstaaet ogsaa efter den foretagne nedsættelse, indsender arbejdskomiteens formand til arbejderbrug- og boligbanken laaneandragendet tilligemed arbejdskomiteens udtalelser, takstforretningen og herredsstyrets garantibeslutning.

§ 20.

Laanene kan tilstaaes med indtil $\frac{9}{10}$ af arbejderbrугets laaneværdi (§ 17). Dog maa laanet ikke udgjøre mere end $\frac{9}{10}$ af den virkelige kjøbesum, i tilfælde tillagt den fastsatte byggetakstsum.

§ 21.

Mod laantagerens behørig tinglæste pantobligation udbetaler banken laanesummen til kommunekassereren eller en anden af herredsstyret opnævnt mand, som udbetaler beløbet til laansøgeren. Den del af laanet, som maatte være bevilget til byggearbejder, udbetales dog først af kassereren, efterhvert som arbeidet skrider frem, under kontrol af arbejdskomiteens formand og efter dennes anvisning.

§ 22.

Naar et arbejderbrug agtes udskilt fra en eiendom, hvorpaa der hviler pantegjæld eller en fast aarlig afgift, skal arbejdskomiteens formand, naar laansøgeren saa ønsker, bistaa ham med at søge opnaaet, at saadan panteret eller afgiftsret i arbejderbruget frafalder.

§ 23.

Saalænge arbejderbrugets gjæld til banken ikke i sin helhed er indfriet, pligter brugets eier at drive dette som jordbrug paa forsvarlig maade, at vedligeholde huse og gjærder og at holde husene brandforsikrede for deres fulde værdi i en af bankens styre godkjendt brandforsikringsindretning, ligesom han ikke uden samtykke af herredsstyret og bankens styre kan bortleie nogen del af arbejderbruget eller opføre noget leiehus paa samme. Arbejdskomiteens formand fører kontrol hermed, idet han mindst én gang aarlig pligter at besigtige de heromhandlede arbejderbrug.

Misligholder eieren nogen af disse sine forpligtelser, indberetter formanden uopholdelig dette til herredsstyret og bankens styre. Dette kan da efter bestemmelserne i § 8 inddrage laanet, hvad der i tilfælde af saadan misligholdelse altid skal ske, naar det forlanges af herredsstyret.

Overdrager eieren, før gjælden til banken i sin helhed er indfriet, uden samtykke af herredsstyret og bankens styre bruget til andre, bliver dette ligeledes af arbejdskomiteens formand uopholdelig at indberette til herredsstyret og bankens styre, hvilket sidste afgjør, om laanet paa grund heraf bliver at inddrage overensstemmende med § 8. Inddragelse af laanet skal i saadant tilfælde ske, hvis herredsstyret derom fremsætter forlangende; dog kan laanet ikke paa grund af overdragelsen inddrages, naar den nye eier af arbejdskomiteen erklæres skikket til at drive og vedligeholde arbejderbruget som jordbrug og iøvrigt har de i § 12 foreskrevne egenskaber eller er afhænderens barn eller barnebarn.

Sælges eiendommen ved tvangsauktion, foranstaltet af banken eller nogen anden fordringshaver, til nogen, som har de for laantagere foreskrevne egenskaber (§ 12), bliver laanet, saafremt herredsstyret samtykker, at

overføre paa denne. Hvor omstændighederne gjør det særlig ønskeligt, skal det, hvis herredsstyret samtykker, dog ogsaa tillades, at laanet for resten af afdragstiden eller en del af denne overtages af en kjøber, som ikke har de for laantagere foreskrevne egenskaber. Meddeles ikke herredsstyrets samtykke i henhold til ovenstaaende, bliver laanet at indbetale.

Kapitel 3.

Om laan til kommuner til oprettelse af arbeiderbrug.

§ 24.

Agter et herredsstyre for kommunens regning at indkjøbe nogen eiendom til udstykning i arbeiderbrug, skal den i § 14 omhandlede arbejdskomite ved formanden og mindst et af dens øvrige medlemmer befare den del af angjældende eiendom, som tænkes udstykket, og efter et af den norske arbeiderbrug- og boligbanks styre udfærdiget skema beskrive samme, affatte rids over dens deling i arbeiderbrug, foreslaa disses laaneværdi ved angivelse paa saadan maade som i § 17 bestemt af brugets takstsum og byggetakstsum for hvert arbeiderbrug, hvori eiendommen foreslaaes delt, samt foreslaa fordelingen af den paa denne del af eiendommen faldende kjøbesum paa hvert af disse brug. Den samlede komite behandler derefter forslaget og fastsætter laaneværdien, hvorefter komiteen oversender sagen til herredsstyret, ledsaget af sin udtalelse, om og paa hvilke betingelser eiendommen bør indkjøbes.

§ 25.

Naar herredsstyret har besluttet en eiendoms indkjøb og inddeling i arbeiderbrug samt kjøbesummens fordeling paa hvert af disse, og skyldsætning af ethvert af arbeiderbrugene har fundet sted, kan den norske arbeiderbrug- og boligbank paa herredsstyrets andragende, som ledsages af plan for laanebeløbets anvendelse og af arbeidskomiteens erklæring, bevilge herredet til eiendommens indkjøb og bebyggelse et laan, hvis størrelse bestemmes efter reglerne i § 20.

§ 26.

De arbeiderbrug, hvori de af en kommune efter denne lov erhvervede eiendomme udstykses, skal af kommunen overdrages ubemidlede med de i § 12 foreskrevne egenskaber til eiendom.

Kommunen selv kan bebygge arbeiderbrugene overensstemmende med den til grund for laanet liggende værdsættelse af opførendes huse og hertil anvende den tilsvarende del af sit laan.

§ 27.

Ønsker en ubemidlet med de i § 12 foreskrevne egenskaber at erhverve noget af kommunens arbeiderbrug til eiendom, sender han ansøgning herom samt om laan af kommunen til eiendommens erhvervelse og i tilfælde til dens bebyggelse til arbeidskomiteen, som behandler andragendet og med sin udtalelse oversender det til herredsstyret til afgjørelse. Indvilges andragendet, skal kommunen ikke beregne større salgssum for angjældende arbeiderbrug, end der af den af kommunen erlagte kjøbesum og eventuelt af takstværdien af kommunens byggearbeider falder paa bruget. Laanet tilstaaes efter bestemmelserne i § 20 og udbetales efter regler, som gives af vedkommende herredsstyre.

§ 28.

Det ifølge foregaaende paragraf af kommunen tilstaaede laan forrentes og afdrages saaledes som i § 1, 1ste led og i § 7 bestemt; dog kan herredsstyret fastsætte, at den halvaarlige ydelse skal indbetales 3 maaeder før halvaarsterminens udgang.

Ønsker laantageren nogen gang at betale større afdrag, har han adgang hertil.

For laanet skal der gives kommunen pantobligation i arbejderbruget med huse og sammes assurancesum. Denne pantobligation kan kommunen transportere til banken, som derved indtræder som laangiver overfor vedkommende arbejderbrugs eier under saadan garanti af kommunen som for de i henhold til kap. 2 bevilgede laan bestemt.

Forlanges tvangsauktion over noget arbejderbrug, hvorpaa hviler pant til en kommune, skal auktionsforvalteren straks underrette vedkommende herredsstyre herom.

§ 29.

Saalænge den paa arbejderbruget hvilende pantgjæld ikke i sin helhed er indfriet, kommer de i § 23 indeholdte bestemmelser til anvendelse.

Dog bliver ved de arbejderbrug, hvori kommunen i henhold til § 28 har pantobligation, som den ikke har transporteret til banken, misligholdelser alene at anmelde til herredsstyret. Finder dette, at laantageren misligholder nogen af sine heromhandlede forpligtelser, kan laanet i sin helhed opsiges med 12 ugers varsel, og i mangel af betaling kan herredsstyret efter kundgjørelse overensstemmende med lovgivningen om tvangsauktioner uden forudgaaende forligsmægling, søgsmaal og dom ved offentlig auktion lade arbejderbruget med pantsatte huse bortselge. Erlægges ikke skyldig rente og afdrag til fastsat tid,

har herredsstyret samme adgang til fyldestgjørelse, dog saaledes, at varslet i dette tilfælde nedsættes til 6 uger.

§ 30.

Er de en kommune i henhold til § 25 tilstaaede laanebeløb ikke inden to aar anvendt til indkjøb og bebyggelse af eiendomme til udstykning i arbeiderbrug, bliver laanebeløbene at tilbagebetale banken. Har en kommune indkjøbt og udstykket en eiendom i arbeiderbrug, men samtlige parceller ikke inden ovennævnte frist er solgt til ubemidlede med de i § 12 foreskrevne egenskaber, bliver ligeledes den del af laanet, som er bestemt at skulle falde paa de usolgte parceller, byggetakstsummen heri medregnet, at tilbagebetale banken, medmindre bankens styre i særegne tilfælde indrømmer længere frist. Modtager kommunen af sine laantagere ekstraordinære afdrag, indbetales disse til banken.

§ 31.

Ved hvert aars udgang afgiver herredsstyret efter arbejdskomiteens indstilling og efter et af arbeiderbrug- og boligbankens styre udarbejdet skema beretning til banken om det forløbne aars laanevirksomhed.

Kapitel 4.

Om laan til ubemidlede til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse af boliger.

§ 32.

Adgang til at erholde boliglaan efter denne lov tilkommer ubemidlede norske borgere, mænd og kvin-

der. Som ubemidlet ansees den, som tiltrænger et væsentligt tilskud for at kunne erhverve en bolig efter denne lov og efter den i § 34 omhandlede arbejdskomites skjøn ikke eier en formue af over kr. 2 000,00 i byerne og bymæssig bebyggede strøg i bygderne og kr. 1 500,00 i bygderne iøvrigt.

Tilstaaelse af boliglaan er betinget af, at bygningerne er beregnede til høist to familier, at den ved laaneverdians fastsættelse medregnede tomt ikke udgjør over 50 ar, og at den efter § 35 ansatte værdi, uden fradrag af kapitaliseret leieafgift af tomten, ikke udgjør i byerne og bymæssig bebyggede strøg i bygderne over kr. 5 000,00 og i bygderne iøvrigt over kr. 3 000,00, og saaledes, at den takserede tomt, ligeledes uden fradrag af kapitaliseret leieafgift, ikke har større værdi end kr. 1 500,00 i byerne og bymæssig bebyggede strøg i bygderne og kr. 1 000,00 i bygderne iøvrigt. Bankens styre afgjør, hvorvidt et strøg i en bygd skal ansees som bymæssig bebygget efter foranstaaende bestemmelse.

I bygderne skal tomten, hvis den er laantagerens eiendom, særskilt skyldsættes. I alle tilfælde skal tomtens grænser være tydelig afmerkede.

Laan til boliger paa leiet grund kan kun tilstaaes, hvis leietiden er fastsat saaledes, at den ikke udløber eller uden bankens og den garanterende kommunes samtykke kan udløbe i den for laanet fastsatte tilbagebetalingstid.

§ 33.

Foruden kommunegaranti skal der som sikkerhed gives banken panteret i vedkommende eiendom med huse og sammes assurancesum.

§ 34.

I enhver kommune har kommunestyret at vælge en arbejdskomite overensstemmende med de i § 14

fastsatte regler, dog saaledes, at i byerne bestemmelsen om gaardbrugeres repræsentation i komiteen ikke kommer til anvendelse. I et herred kan efter herredsstyrets beslutning den i § 14 omhandlede komite. forrette som arbejdskomite for boliglaan til ubemidlede efter denne lov.

Instruks for arbejdskomiteen udfærdiges af kommunestyret med approbation af bankens styre.

§ 35.

Naar en ubemidlet ønsker laan til opførelse, erhvervelse eller fuldførelse af egen bolig, indsender han til arbejdskomiteens formand sit til arbejderbrug- og boligbanken stiledede laaneandragende efter et af bankens styre udfærdiget skema. Ansøges laanet til opførelse eller fuldførelse af hus, skal ansøgningen ledsages af plan for byggearbejdet med omkostningsoverslag. Eiendommen befares og takseres derefter af tre af arbejdskomiteens medlemmer saaledes som i § 17 bestemt. Takstmændene gennemgaar tillige planen for byggearbejdet og takserer dette i henhold til den godkendte plan. Disse takstsummer, med fradrag for leiede tomters vedkommende af den aarlige leieafgifts 25-dobbelte beløb, udgjør laaneværdien.

§ 36

(ifølge lov af 8 august 1908).

Arbejdskomiteen oversender laaneandragendet tilligemed takstforretningen til kommunestyret, ledsaget af komiteens udtalelse om, hvorvidt og med hvilket beløb det ansøgte laan bør garanteres af kommunen. Kommunestyret fatter derefter sin beslutning om, for hvor stort laanebeløb kommunen vil garantere overfor banken, samt hvorvidt den opstiller som betingelse for garantiens overtagelse, at der af banken for laanet skal kræves 1ste prioritets pantesikkerhed eller i andet fald efter hvilke foranstaaende heftelser. Intet

laan maa udgjøre mere end $\frac{9}{10}$ af laaneværdien og heller ikke mere end $\frac{9}{10}$ af den virkelige kjøbesum, i tilfælde tillagt den efter § 35 fastsatte byggetakstsum, ligesom intet laan maa udgjøre et større beløb end kr. 2 500,00 i byerne og bymæssig bebyggede strøg i bygderne og kr. 2 000,00 i bygderne iøvrigt.

Laan uden kommunegaranti maa ikke udgjøre mere end $\frac{5}{10}$ af laaneværdien og heller ikke mere end $\frac{5}{10}$ af den virkelige kjøbesum i tilfælde tillagt den efter § 35 fastsatte byggetakstsum.

§ 37.

Har kommunestyret besluttet, at kommunen garanterer det ansøgte laan enten for det hele eller for en del, og laansøgeren i sidste tilfælde erklærer, at han ønsker laanet ogsaa efter den fortagne nedsættelse, indsender arbejdskomiteens formand til arbejderbrug- og boligbanken laaneandragendet tilligemed arbejdskomiteens udtalelse, takstforretningen og kommunestyrets garantibeslutning.

Mod laantagerens behørig tinglæste pantobligation udbetaler banken det bevilgede laan til kommunekassereren eller en anden af kommunestyret opnævnt mand, som udbetaler laanet til laantageren efter anvisning af arbejdskomiteens formand.

De nærmere regler angaaende laanenes udbetaling gives af kommunestyret.

§ 38.

Saalænge laanet til banken ikke i sin helhed er indfriet, pligter laantageren at vedligeholde de pantsatte huse og at holde dem brandforsikrede for deres fulde værdi i en af bankens styre godkendt brandforsikringsindretning samt at behandle forsvarlig den

til husene hørende jord med tilbehør. Tilsynet hermed føres af arbejdskomiteens formand. Finder den, at laantageren ikke opfylder disse forpligtelser, anmelder han det for kommunestyret og bankens styre. Dette kan da efter bestemmelserne i § 8 inddrage laanet, hvad der i tilfælde af saadan misligholdelse altid skal ske, naar det forlanges af kommunestyret.

Kapitel 5.

Om laan til byggeselskaber og kommuner til opførelse af boliger for ubemidlede.

§ 39.

Byggeselskaber med det formaal at skaffe ubemidlede egne hjem, og hvis statuter samt planer for saadanne bygningers opførelse, afhændelse eller bortleie er godkjendt af kongen, kan mod kommunegaranti erholde laan af banken til opførelse af bygninger i saadant øiemed. Ligesaa kan en kommune erholde laan af banken til selv at opføre saadanne boliger efter ligeledes af kongen godkjendte planer for bygningernes opførelse og afhændelse eller bortleie. Angaaende boligernes størrelse, takstværdi og tomtareal gjælder, hvad i § 32 er bestemt. Boligerne kan alene overdrages eller bortleies til personer med de i § 32 foreskrevne egenskaber.

Om de heromhandlede laans anvendelse og om dispositionen af de ved hjælp af disse laan opførte boliger afgiver kommunen aarlig særskilt indberetning til bankens styre efter nærmere regler, som fastsættes af kongen.

Kapitel 6.

Almindelige bestemmelser.

§ 40.

Gaar arbeiderbrug ved dødsfald over til nogen anden end gjenlevende egtefælle eller en arving, som af arbejdskomiteen erklæres skikket til brugets overtagelse, kan garantien for et i bruget i henhold til denne lovs kap. 2 eller 3 paahvilende laan af vedkommende kommune tilbagekaldes eller laanet af banken opsiges med 6 maaneders varsel og i mangel af betaling inddrives overensstemmende med bestemmelserne i §§ 8 og 29.

Samme regel skal gjælde, hvis bruget indløses ved odel.

§ 41.

Til et arbeiderbrug, hvortil laan efter denne lov en gang er tilstaaet, kan nyt saadant laan ikke gives. Dog kan, naar gjenlevende egtefælle eller en arving ved eierens dødsfald overtager bruget, tillægslaan overensstemmende med laanereglerne i denne lovs kap. 2 og 3 gives til hel eller delvis indfrielse af udløsningssummen for bruget. Ligeledes kan lignende tillægslaan gives for den værdiforøgelse, som et arbeiderbrug har opnaaet ved opdyrkning af dets udyrkede jord, naar saadan opdyrkning er skeet uden bidrag af offentlige midler.

§ 42.

Godtgjørelse for takstforretninger efter denne lov maa ikke overstige 9 kroner for hver forretning. Den

fastsættes indenfor denne grænse i et af den norske arbeiderbrug- og boligbanks styre udfærdiget regulativ og betales af vedkommende laansøger.

Den formanden i arbejdskomiteen tilkommende godtgjørelse for hans arbejde efter nærværende lov fastsættes af vedkommende kommunestyre og udredes af kommunen.

§ 43

(ifølge lov af 13 februar 1905).

For offentlige forretninger, som foranlediges ved arbeiderbrugs og boligers første erhvervelse og deres pantsættelse efter denne lov, erlægges ingen sportler til statskassen, ligesom de til saadan erhvervelse nødvendige overdragelsesdokumenter m. v. er fritagne for stempelafgift.

En kommunes omkostninger ved de til arbeiderbrugs eptettelse efter denne lovs kap. 3 nødvendige skylddelinger refunderes af vedkommende laantager for de brugs vedkommende, som af ubemidlede erhverves til eiendom. Sine udgifter ved laanemidlernes forvaltning og laanenes ordning maa banken eller kommunen iøvrigt ikke søge refunderet af laantagerne.

§ 44.

Enhver laaneberettiget efter denne lov kan hos arbejdskomiteens formand erholde et eksemplar af loven samt af de i henhold til samme udfærdigede skemaer, forskrifter og instrukser.

§ 45

(ifølge lov af 24 mai 1907).

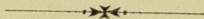
En kommune kan overtage ansvar for laan efter denne lov (bykommuner kun efter kap. 4 og 5) for et beløb, som samtidig ikke maa overskride for en herredskommune kr. 150 000,00 og for en bykommune

kr. 100 000,00, dog saaledes at større kommuner med kongens samtykke kan overtage ansvar for høiere beløb.

I ovennævnte beløb fragaar, hvad vedkommende kommuner til enhver tid endnu maatte have laant af „jordindkjøbsfondet“ og „huslaanefondet“.

§ 46.

Denne lov træder i kraft den 1ste oktober 1903.

Den norske Arbeiderbrug- og Boligbank.

Cirkulære af 20 November 1903:

Lov om Arbeiderbrug og Boliglaan af 9. Juni 1903 bestemmer i § 1, at Udlaan kan gjøres:

- a. til „Erhvervelse“ af „Arbeiderbrug“.
- b. til „Opførelse“, „Fuldførelse“ eller „Erhvervelse“ af egne Boliger.

Da denne Bestemmelse, ifølge de til Banken indkomne Laaneandragender og øvrige Henvendelser, i stor Udstrækning viser sig at være misopfattet, gjøres herved opmærksom paa, at Banken, ifølge Loven, ikke har Ret til at give Laan paa Arbeiderbrug, som Laansøgeren allerede tidligere har indkjøbt, men kun paa saadanne, til hvis Indkjøb Laanet behøves.

Heller ikke kan Banken give Laan paa allerede tidligere indkjøbte, fuldt færdige Boliger, men alene paa saadanne, til hvis Opførelse, Fuldførelse eller Erhvervelse, de laante Midler tænkes anvendt.

Cirkulære af 24 September 1904.

Til Iagttagelse meddeles:

1. Med Hensyn til Pantsættelse i Henhold til Lovens § 32 af Huse paa **leiet** Grund har man, forat undgaa Muligheden af Leierettens Fortabelse ved, at Eiendommen, hvorfra Tomten er udgaaet, ved Tvangsauktion bortsælges uden Opretholdelse af

- vedkommende Leiekontrakt, seet sig nødsaget til at forlange Eiendommens Pengeheftelser fjærnet for Tomtens Vedkommende. I Forbindelse hermed har man til Undgaaelse af Omkostninger for Laansøgeren vedtaget, at saadan Fjærnelse kan ske ved, at der, uden forudgaaende Skylddelingsforretning, frafaldes Pant i den leiede Tomt, forudsat at dennes Grændser, saaledes som Loven fordrer, er tydelig afmærket samt beskrevet og thinglæst.
2. Ansøgning til Banken om Laan mod Pant i Huse paa **leiet** Grund maa være ledsaget af vedkommende Grundbrev i Original eller bekræftet Afskrift. For Grundleien bør være forbeholdt Pant med almindelig Tvangsklausul.
  3. Da Kommunernes Garantierklæringer undertiden er ledsaget af Bestemmelse om, at Garantien skal gjælde uanset de Pantet i Forening med Hovedbølet paahvilende Forpligtelser, gjøres opmærksom paa, at Banken efter Loven ikke kan tage Pant efter Heftelser, hvis effektive Værdi sammenlagt med det bevilgede Laan, overskrider de i Lovens §§ 20 og 36 bestemte Udlaansmaxima af $\frac{9}{10}$, selv om Kommunegarantien er besluttet at gjælde efter foregaaende Heftelser til Beløb udover den anførte Grænse.

Cirkulære af Oktober 1905.

Da man er bleven opmærksom paa, at Laantageres Navne paa de af Banken udfærdigede Kvitte-
ringsbøger undertiden bliver udstrøgne og andre Navne
sat istedet, uden at de for Overdragelse af den pant-
satte Eiendom lovbestemte Forholdsregler er iagttagne,
skal man under Henvi-
sing til Instruxens post 16 og
17 **herved indskjærpe den Arbejdskomiteernes Formænd**
paahvilende Forpligtelse til, naar Overdragelse af Ban-
kens Pant har fundet Sted, at indberette dette til Her-
redsstyret og Banken, ledsaget af Formandens Erklæ-

ring om, hvorvidt den nye Eier er i Besiddelse af de for Laans Erholdelse fornødne Egenskaber eller er Afhænderens Barn eller Barnebarn.

Cirkulære af November 1905.

Til Iagttagelse meddeles:

1. Lovens Bestemmelse i § 1 om at Banken har til Formaal at gjøre Udlaan **til Erhvervelse** af Arbejderbrug og egne Boliger forsøges undertiden af Ansøgere, der forlængst har erhvervet sine Eiendomme og saaledes ikke er laaneberettigede, omgaaet derved at vedkommende Eiendom *pro forma* sælges f. ex. af Fader til Søn eller omvendt, for derefter, naar Laan er opnaaet, igjen at overdrages til den oprindelige Eier.

Man skal derfor gjøre Arbejdskomiteernes Formænd og de garanterende Kommuner opmærksom paa, at Laan under saadanne Omstændigheder er stridende mod Lovens Aand og Bogstav samt at man, i Tilfælde, forbeholder sig igjen at inddrage Laan, som det maatte være lykkedes paa denne Maade at opnaa.

2. Efter Instruksens § 16 paahviler det Komiteformændene i Henhold til Lovens §§ 23 og 38 mindst en Gang aarlig at føre Indseende med at de til Banken pantsatte Arbejderbrug drives som Jordbrug paa forsvarlig Maade og at den til Boliger hørende Jord ligeledes behandles forsvarlig saavel som til at paase, at Gjerder vedligeholdes og at Husene holdes vedlige og holdes brandforsikrede for deres fulde Værdi i en af Bankens Styre godkjendt Brandforsikringsindretning.

Idet disse Bestemmelser herved indskjærpes skal man anmode om, at Brandtaxt eller Police for hvert enkelt Tilfælde indsendes til Banken.

Forat kunne godkjendes af Banken maa vedkom-

mende Brandforsikringsindretnings Love have faaet kongelig Approbation.

Cirkulære af Juni 1906.

I Anledning af, at der jevnlig gjør sig Misopfatninger gjældende angaaende Bestemmelserne i Lov om Arbeiderbrug- og Boliglaan betræffende Adgangen til at erholde Laan til Opførelse af Husebygninger, gjøres herved opmærksom paa:

1. at der efter Loven ikke er Adgang til at tilstaa Byggelaan for Arbeiderbrug uden i Forbindelse med Laan til Erhvervelse af vedkommende Brug overensstemmende med Lovens § 1 *a.* og
2. at der heller ikke er Anledning — med Hjemmel i Lovens Kapitel 4 om Boliglaan — for en Ansøger til, ved Udskillelse af sit Gaardsbrug af det i Lovens § 32 bestemte Areal, at erholde Laan til Brugets Bebyggelse.

Cirkulære af Oktober 1906.

Ifølge Bestemmelsen i § 32 i Lov om Arbeiderbrug og Boliglaan kan „Laan til Boliger paa leiet Grund kun tilstaaes, hvis Leietiden er fastsat saaledes, at den ikke udløber eller uden Bankens og den garanterende Kommunes Samtykke kan udløbe i den for Laanet fastsatte Tilbagebetalingstid“.

Saalænge der paahviler en Eiendom Laan af Banken, vil denne saaledes have at sikre sig mod:

1. at Husene, som Følge af Fæstekontraktens Misligholdelse, sælges til Bortflytning,
2. at der i Tilfælde af Fæsterens Død opstaar Vanskeligheder for ny Bortfæstning paa de samme Vilkaar, som ved Laanets Optagelse.

Bestyrelsen skal derfor anmode Arbeidskomite-

ernes Formænd om, ved Indsendelse til Banken af Andragender om Laan mod Pant i Huse paa leiet Grund, at lade medfølge vedkommende Fæste-

kontrakter, hvori bør være indtaget Grundei-
ernes Tilstaaelse om, at saalænge Laan af Arbejder-

brug- og Boligbanken paahviler Husene, skal

a. Tomten ikke kunne forlanges ryddiggjort,

b. Grundafgiften ikke kunne forhøies,

c. Banken eller Kommunen, for Tilfælde Fæsteledig-
hed, være berettiget, om fornødiges, til at antage
ny Fæster paa de oprindelige Vilkaar for den
gjenværende Del af Laanets Tilbagebetalingstid.

I Forbindelse hermed anmodes Komiteformændene
om i Tilfælde, hvor Laan søges med Pant efter
Grundafgift, at paase, at den garanterende
Kommunes Samtykke dertil er indtaget i
Garantierklæringen.

Cirkulære af Januar 1908.

Til Banken indkommer jævnlig Ansøgninger om Laan mod Pant i Eiendomme, som ikke er særskilt skyldsatte.

Naar det ansøgte Laan i Henhold til den paa Forhaand afholdte Taxt saa er bevilget, bliver det ikke altid iagttaget, at Skylddelingsforretning afholdes og afhjemles forinden vedkommende Pantobligation leveres til Thinglæsning.

Hellerikke bliver det for fæstede Tomters Vedkommende altid paaseet, at Grundbrev er thinglæst.

Da der herved gjentagende er opstaaet Forviklinger, der enkeltvis endog har ledet til at Banken ikke har opnaaet den tilsigtede Sikkerhed i vedkommende Pant, henstilles det i Henhold til § 15 i Lov om Arbejderbrug- og Boliglaan til Komiteformændene, at de, forinden Obligationen for bevilget Laan sendes

